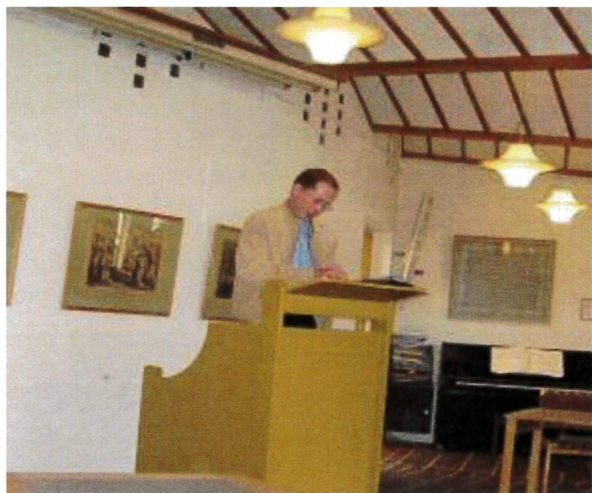
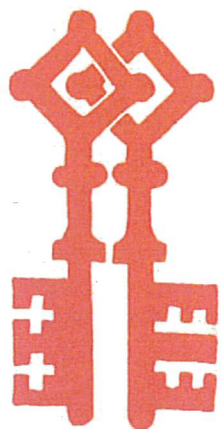
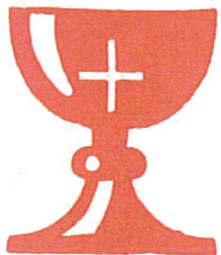
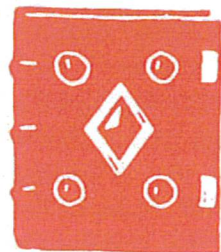

RE-FORMATIO

Meddelelser om Kirkelig Fornylse i Danmark

ISSN 0900-8519

Fra landskonventet 2006 i Sct. Pauls menighedslokaler i Aarhus. Steen Sunesen på talerstolen.

August 2007. Nr. 2

Højkirkelighedens dilemma

Nej, vort dilemma er ikke, at så få finder vej til vore rækker. Selvfølgelig ville det da være rart, om mange flere sluttede sig til os. Men vi ligger ikke under for talmajestæten! Det er der alt for mange, der gør i vor tid. Man tror, at kvalitet og ægthed er afhængig af antal og popularitet. Men det er det ikke. Spørgsmålet frem for alt er, om det er autentisk kristendom. Hvis det er det, skal vi fastholde det – også selv om vi kom til at stå alene med det.

Nej, vort dilemma er, at vi bliver mere og mere hjemløse i vor kirke. Vi får simpelthen ikke lov til at være her med den kirke, man har overdraget os. Man tager vort nedarvede embede fra os, man tager sakramenterne fra os. Man tager evangeliet fra os! Hvordan dog det? Lyder evangeliet da ikke klart i vore kirker? Ikke altid, men det er dog muligt at finde det. Jamen, hvad brokker jeg mig så over? Fordi evangeliet ikke bare skal lyde, men også *ske* ved rette befuldmægtigede udsendinge, der forvalter de af Kristus befalede sakramenter aldeles efter hans indstiftelse. *Evangeliet er ikke bare rigtige ord om Gud og vort menneskeliv, men det er en begivenhed, som skal ske. Evangeliet er et offer*, Kristi offer på korset for vore synders skyld, et offer som skal være nærværende, hver gang menigheden forsamles til gudstjeneste. Kirkens gudstjeneste er ikke religiøs underholdning af et publikum, men Gud, vor Faders offer af sin enbårne søn, et offer som fandt sted én gang for alle, men som dog er nærværende på kirkens alter.

Vi lider nemlig stadig under middelalderens katastrofale misbrug af sakramenter og embede, et misbrug så stort, at Luther blev nødt til – for at redde evangeliet – at gribe ind i både embede, sakramenter og gudstjeneste og derved radikalt ændre kristendommen. Fordi evangeliet lød så sjældent og menighederne var så uvidende om, hvad kristendom gik ud på, måtte gudstjenesten ændres, så prædikenen kom i højsædet – som et pædagogisk middel! Gudstjenesten blev således ændret til ukendelighed: fra at være en offertjeneste til at være en prædiketjeneste og embedet fra at være et offerembede til at være et prædikeembede.

Fordi kirkens ledere, pave, biskopper og præster, var så korrumpere, måtte Luther finde en måde, hvorpå han kunne vride dem magten af hænde. Hvordan

kunne han gøre det? Jo, ved at appellere til adelen og fyrsterne. Jamen de havde jo ikke kirkens apostolske embede! Altså måtte Luther finde en udvej. Han fandt de troendes almindelige præstedømme, som jo altid havde været der, men aldeles ubegrundet og uden hjemmel tillagde han det nu alle de funktioner, som vor Herre Jesus Kristus ellers havde overdraget til det apostolske embede. Under parolen om, at de som døbte var lige så gode præster, som de ordinerede, skabte han mod sin inderste intention faktisk en helt ny kirke – den protestantiske. Hermed indledtes forfaldet i kirken. De protestantiske kirker har begyndt deres døds kamp – det gælder i hvert fald de anglikanske, lutherske og reformerte kirker. At pinsekirkerne stadig opretholder livet skyldes ikke så meget deres troskab mod evangeliet, som deres appel til kødelig poptræng. Romerkirken ser ud til at klare skærene – i hvert fald under pave Benedikt XVI. Også de orthodoxe kirker ser ud til at overleve. Det er de to store apostolske kirker, som har fremtiden for sig. Det nytter ikke noget at købe sin egen kanon og begynde for sig selv. Den slags har hverken sandheden, erfaringen eller fremtiden for sig. Nej, vi må holde os til de overleverede apostolske og historiske kirker.

Når Luther handlede, som han gjorde, skyldtes det ikke, at han holdt op med at være katolik, men en dyb forargelse over kirkens forfald. Han følte sig tvunget til at handle, som han gjorde. Men dermed kom han til at smide barnet ud med badevandet.

For os i dag står vi i et dilemma, fordi det bliver stadig sværere at blive stående i vor kætterske kirke samtidig med, at den katolske kirke stadig nægter at anerkende, at vi retfærdiggøres forensisk ved Kristi fremmede retfærdighed.

Men måske kan pave Benedikt den XVI komme os til hjælp, sådan som det antydes i artiklen på side 54. Hvad med om han omsider optog os i den romerske kirke tillige med Augustana, Luthers Lille katekismus, vor økumeniske messe med kun ganske få ændringer, vore salmer og hele åndelige liv mod, at vi til gengæld modtager embede og sakramentsforvaltning fra romerkirken?
???

Det sker nok ikke lige med det samme. Men med tiden??

Til belysning af vort dilemma og klaring af vort standpunkt vil dette nummer bringe nogle artikler – først og fremmest omtalte artikel om de nye økumeniske vinde, men også Terje Tønnesens prædiken og Regin Prenters artikel om realpræsensen.

Prædiken

Ind i det kosmiske offers sakramentale herlighed

Prædiken ved festmesse på Kirkelig Fornyelses Landskonvent lørdag 19. mai 2007

Tekster: 1. Kor 11, 23-29; Joh 6, 55-58

Af f. Terje Tønnessen

Vi lever i et ufattelig vakkert univers. Det er skremmende fordi det er så ubegripelig stort. I dette enorme galaktiske rom befinner vi oss på en liten planet, på en fruktbar, splittet, såret jord, som roterer om sin egen akse. På denne planeten feirer vi messe. Vi bryter brødet og løfter frelsens kalk. Vi gjør det i lydighet mot Jesus Kristus som sier: "Arbeid ikke for den mat som forgår, men for den mat som består og gir evig liv, den som Menneskesønnen vil gi dere" (Joh 6, 27).

Det livgivende, levendegjørende brød

Evangeliets sentralpunkt, tyngdepunkt og balanseringspunkt er at nåden er så konkret, så materiell, frelsen kommer oss så fysisk nær, den berører kroppen vår, går inn i våre celler, gener, molekyler. "Guds brød er det brød som kommer ned fra himmelen og gir verden liv" (Joh 6, 33). Livets brød, det livgivende brød, det levendegjørende brød er Jesus Kristus i sin herlighets sakramentalitet, i sin allmakts ydmyke eksistensialitet. Det er et ubegripelig mysterium, det er så ufattelig at ingen sprenglærde avhandlinger eller kunnskapstunge doktordisputaser fullt ut kan forklare, gripe og trenge inn i dette eukaristiske mysterium. Det eukaristiske mysterium er Kristi mysterium. "Jeg er det levende brød som er kommet ned fra himmelen. Den som spiser av dette brød, skal leve til evig tid. Og det brød jeg vil gi, er mitt legeme som jeg gir til liv for verden" (Joh 6, 51). Det uforståelige er at noe så enkelt og materielt som brød og vin er bærere av - ikke bare frelsen, men av Frelseren, at det ikke bare er bærere av himmelsk næring, men reelt og faktisk er Kristus selv i sin sakramentale eksistens og herlighet. De fysiske næringsmidler - beregnet for kroppslige vesener - blir frelsesmidler, nådemidler, forsoningskanaler. Kristi legeme og blod er den sanne mat og drikke. Når vi med troens overbevisning går til Herrens bord, forener Kristus seg med oss, ikke bare med våre gode og sympatiske sider - men med våre sammensatte personligheter, med våre sykdommer, uvaner, traumer, konflikter, fobier, kriser, nederlag. Samtidig

forenes vi med Kristus, med Hans hellighet, fullkommenhet, rettferdighet, vi får del i guddommelig natur (2. Peter 1, 4), vi løftes i Kristus, vi leveres - eleveres - til nådens trone - ved Helligånden.

Livet som ikke kan dø

Når vi i ydmykhet, ekthet og ærlighet tar imot livets brød og drikker av frelsens kalk, har vi del i livet som ikke kan dø - ved Ham og med Ham og i Ham. Vi har del i livet som er helt, rent, dugfriskt, fullt av overflod, energi, dynamikk - vi har del i den strålende herlighet i Guds rike. Vi eldes og blir krokete, vi har problemer med å gå, sitte, ligge, høre, se, sove, huske - men i Kristus har vi del i det unge, friske livet, den guddommelige nådes liv, livet som ikke bryter sammen, faller fra hverandre, oppløses - for Jesus Kristus Allherskeren vår Gud er livets brød, det levende brød, det livgivende og levendegjørende brød som er kommet ned fra himmelen - for å løfte oss opp i nådens stråleglans. Dualverden så flotte og fine vi er når vi kneler eller står ved Herrens bord! I Kristus har vi alt. Uten Kristus har vi ingenting. Bortsett fra oss selv. Og det holder ikke. Ikke i livet og ikke i døden og ikke i dommen. Den som bare har seg selv - å tenke på, tro på, leve for - har til syvende og sist ingenting. Den som har sitt livs og sin døds og sin doms fundamentering i Jesus Kristus - har alt, får alt, tror alt - i kjærlighetens framtidsmettede verden.

Ikke sakramentale konsumenter

Apostelen sier (i Epistellesningen) at vi må prøve oss selv før kommunionen, vi må vite hva vi gjør når vi tar imot Kristi legeme og blod - hvis ikke spiser og drikker vi oss selv til dom. Derfor er det mange svake, skrøpelige og åndelig døde hos dere, sier han. Det er en aktuell advarsel. Vi skal ikke gå til nattverd av gammel vane. Det er ikke et rituale vi skal igjennom. Det er ikke en seremoni som hører med. Blir vi ubetenksomme, ureflekterte, rituelle og seremonielle kommunikanter, er vi på feilspor. Vi må ikke ritualisere troen og kristenlivet i en slik grad, at vi blir sakramentale konsumenter og maskinelle nådemottakere. Mange troende går til Herrens bord - mange går ofte, noen til og med daglig. Hva blir fruktene av det? Er fruktene ofte usynlige og utydelige, fordi man ikke er godt nok åndelig forberedt, man har ikke rett innstilling, man skjeller ikke radikalt nok mellom vanlig mat og drikke og Kristi legeme og blod, man tar ikke sine personlige synder alvorlig nok, man vil ikke gå inn i den åndelige disiplin som er nødvendig? Da må vi huske: Vi går ikke til kommunion bare for vår egen skyld, vi går også for andres skyld, for at Kristus kan vinne skikkelse i oss, bli synlig, hørbar, smakbar, merkbar. En god regel er, at vi forbereder oss gjennom skriftemålet - ikke nødvendigvis hver gang - men såpass ofte at vi daglig lever i skriftemålets spiritualitet og i den oppriktige syndserkjennelsens og syndsbevissthetens atmosfære.

Det kosmiske offers sakramentale herlighet

Å gå til nattverd er å trekkes inn i frelsens mysterium, inn i det kosmiske offers sakramentale herlighet. I eukaristien feirer vi, at Jesus ofret seg på korsets alter, vi dras inn i Kristi offer, fordi vi selv er årsak til korsofferets nødvendighet og brutalitet. Vårt bidrag i offeret er med skam å melde ikke noe å skryte av – det er vår synd, vår skyld, vår skam. Egentlig burde vi holde oss borte, langt borte, fra korset. Men i den guddommelige kjærlighets glans og kraft dras vi inn i nådens, frelsens og forsoningens rike. Vi fortjener ingenting – annet enn dom og straff og helvetets pine – men vi får alt – av nåde. For Jesu Kristi skyld.

Vi blir selv sakramentale tegn

Når vi går til Herrens bord, får vi hvile, vi får bo i påskens mysterium, vi får ta del i den kosmiske lovprisning, vi blir et eukaristisk folk, et takknemlighetens og takksigelsens folk, et pilgrimsfolk, et kjærlighetens folk på vandring på en såret og splittet og vakker jord. Vi blir selv sakramentale tegn på Guds nåde, vi sakramentaliseres, vi er kommunikanter som kommuniserer sakramentalitet – til våre medmennesker. Kristus skal bli synlig i oss, vi skal leve ut det vi feirer, visualisere det vi konsumerer, være det vi mottar: Kristi legeme, Kristi folk, bruden som forenes med brudgommen i lidenskapens og den empatiske raushets offer. Å ta imot Kristi legeme og blod er å leve livet slik det er tenkt, slik det er brutt i stykker, falt fra hverandre – men gjenopprettet i Kristi herlighets helhet og sannhet. Eukaristien er enhetens sakrament, den uttrykker den guddommelige enhetens mysterium, Treenighetens enhet og enhetens Treenighet. Skaperen, Frelseren og Livgiveren er dynamisk nærværende i sin frelsende og forsonende tjeneste. Eukaristien er enhetens sakrament, det livgivende tegn på alle troendes enhet. Vi er i kommunion med alle hellige – i tid og rom – fra alle generasjoner og alle steder. Vi elsker menneskene, vi elsker alt levende, vi elsker jorden. Vi kan ikke annet. Å bryte brødet er en konsekrasjon av alt jordisk, hele skaperverket løftes opp, bæres fram. I offertoriet bærer vi alt levende, alt det skapte fram for nådens og dommens trone. Kristus leverer og eleverer et nyskapt folk, et potensielt frigjort, forløst, skadefritt skaperverk, Han løfter oss opp – hellige, rene, salige – i lyset fra det sonende offer på korsets alter, i stråleglansen fra oppstandelsen den store og hellige påskemorgen, vi blir epikletiske kristne, Helligånden fornyer, forvandler, forandrer, forbedrer oss. Vi blir Guds velutrustede pinsevenner som drikker av det levende, livgivende vann. Helligånden utøses over Guds folk, setter oss i brann, setter oss i bevegelse – vi er ikke statiske teoretikere eller passive statister – vi er aktører og aktivister – sendt av Jesus Kristus, fylt av Helligånden – ut i en såret og splittet verden.

Vi åpner våre liv

I nattverden bryter vi livets brød i korsofferets nådemettete stråleglans. Vi åpner våre liv for Kristus og for hverandre og for andre og for alt levende. Vi ingen. Ingen mennesker er våre fiender. Vi trer ut av individualismens innsnevrede verden, vi går ut av egosentrisitetens mugne innestengthet, ut av selvopptatthetens lammende fengsel, vi trer inn i den nyskapte og nyskapende nådens univers, inn i forsoningens, raushetens og tilgivelsens verden. Ingen er alene ved Herrens bord. Ingen skulle være alene – noen steder. Våre liv er flettet inn i hverandre, vi er medeiere, medarvinger, medvandrere, vi er infiltrert i hverandres liv, vi skulle ikke leve ensomme, alene, isolert fra hverandre. I Kristus er vi inkorporert i corpus – i kroppen, Kristi legeme. Når vi tar imot Kristi legeme og blod, gjør vi det for å dele med hverandre, dele med andre, dele med hele verden – gaven vi får ved Herrens bord skal ut, bli synlig, hørbar, merkbar, delbar. Livet skal leves eukaristisk, bli et takksigelsens, takkesangens, takknemlighetens tegn, vi bærer nåden ut, vi skal preges av det vi får, Kristi nærvær i oss tar ikke slutt når vi fysisk går ut av Herrens hus. Vi bærer med oss – i tid og rom – Ham som bærer, skaper, fornyer tid og rom. Vi går ut i all verden og tror, håper og elsker og forkynner Kristus som det Guds lam som tar bort verdens synder. I Kristus bæres vi fram, vi løftes mot nådens trone, vi bærer i oss og med oss den strålende herlighet i Guds rike. Hele universet er med i tilbedelsen – himmel og jord, alt synlig og usynlig – er forent i Ham som er Alfa og Omega, Begynnelsen og Enden, og som i brødets og vinens ringe og ydmyke skikkelse gir oss del i livet som ikke kan dø. Sammen med alle hellige fra alle tider og steder lovsynger og tilber vi den velsignede jomfru Marias Sønn, Jesus Kristus, Allherskeren, vår Gud og vår bror:

Højlovet Jesus Kristus, som valgte korsets død
Og ved sitt blod oss frelste av syndens dype nød.
Da påskegry opprant, Han døden overvant
Højlovet Jesus Kristus i tid og evighet!

Højlovet Jesus Kristus i Altrets Sakrament!
Han selv iblant oss dveler, av sjelens øye kjent.
Han dekker nådens bord, med kraft for hver som tror
Højlovet Jesus Kristus i tid og evighet!

Højlovet Jesus Kristus som høyt til himmels for
Og Helligånden sendte med kraft og trøst til jord.
Når jord og sol forgår, Hans makt urokket står
Højlovet Jesus Kristus i tid og evighet!

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden som i begyndelsen så nå og altid og i all evighed. Amen

Dryp

Religionskritik

I denne tid regner det ned med religionskritiske læserbreve i dagspressen. Hvad skal man dog stille op med det? Er religion da virkelig det rene djævelskab?

På en måde ja!

Den bedste måde at komme religionen til livs på er ved at blive kristen!

????

Jo, religion er åndelig overanstrengelse, den er menneskets forsøg på at springe op til Gud, mens kristendom er, at Gud allerede er kommet ned til os.

Religion kan være ætervaderi, hvor mennesket vader rundt i metafysiske spekulationer om tilværelsens mening og menneskets mulige frelse, mens kristendom er at blive ved den jord, som Gud kom til i inkarnationen og stole på den inkarnerede Jesus Kristus, hans ord og hans offer.

Religion kan også være benhård moral og politisering af troen som i muhammedanismen, mens kristendom er overvindelse af lov og moral ved Kristi én gang fuldbagte offer på Golgata. På den måde undgår vi at gøre os selv til ofre eller gøre andre til det. Vi bliver frigjorte, så vi kan leve frit i verden og takke Gud for den.

I alt dette forbliver vi i dennesidigheden.

I religionen kæmper mennesket fanatisk for at redde sig selv, mens kristendommen forkynnder: Lad være med det, for du er allerede reddet. Kom - hør det - vær med i det - og stol på det!

Men alt dette forudsætter, at Gud er, og at han er mere end verden og over verden. Gud er nok metafysisk, men kristendommen spekulerer ikke metafysisk, thi kristendom er inkarnation.

Sådan overvindes religion!

Nadver

Var Luther katolsk i sin altergangspraksis?

Af professor dr. theol Regin Prenter
Kronik i Kristeligt Dagblad 9.januar 1961

Praksis i dag: ingen forskel på indviet og uindviet

Den højkirkelige bevægelse har rejst det spørgsmål, hvad præsten under altergangen bør gøre, hvis han får for lidt eller for meget brød eller vin. De fleste lægfolk tænker næppe over, at der her foreligger en vanskelighed ved vor moderne altergangspraksis. Hvis præsten får for lidt brød eller vin, henter han vel blot lidt mere i sakristiet, og – det er underforstået – uddeler det uden videre formaliteter, altså også uden at Jesu indstiftelsesord lyder over dette brød og denne vin, som de lod over det, han først havde på disk og i kalk? Og får han for meget – og det hænder vel så godt som hver eneste søndag i alle større menigheder – lægger han vel blot de tiloversblevne brød tilbage i oblatasken og hælder vinen tilbage i en vinflaske? Sådan bærer formodentlig de fleste af Danmarks præster sig ad i dag. Det vil sige: de gør ingen forskel mellem, hvad man på reformationstiden kaldte ”indviede” og ”uindviede” elementer, og det ikke blot i de katolske, men i lige så høj grad i de lutherske menigheder. De handler dermed også imod de forskrifter, som er givet i kirkeritualet af 1685 og ikke taget tilbage, altså stadig officielt gældende. Her siges det nemlig, at ”præsten flittig skal lægge vind på, at han véd tallet på dem, som skal berettes, så at han ikke nødes til at gentage de foreskrevne velsignelsens ord (dvs. indstiftelsesordene). Thi hverken brødet eller vinen bør uddeles, førend de ved ordet er helligede”. Det vil sige: kirkeritualet foreskriver, at der kun skal indvies det kvantum brød og vin, der er brug for, altså ikke blive noget til overs. Der må altså heller ikke indvies for lidt. Præsten skal nemlig holde tal på altergæsterne. Men sker det alligevel, at han får for lidt brød på disken eller vin i kalken, må han indvie på ny, d.v.s. han må læse indstiftelsesordene på ny over det brød eller den vin, han har hentet i sakristiet, og ikke, som det nu er almindeligt, uddele ”det uindviede” og ”det indviede” i flæng.

Teologien bag: det gør nok ikke så meget

Når flertallet af Danmarks præster, med biskoppernes vidende og uden deres indskriden, på dette punkt ikke følger kirkeritualets forskrift, at hverken brødet eller vinen bør uddeles, førend de ved ordet er helligede, ligger der vistnok en

bestemt betragtning bagved. Man mener ikke, at det gør så meget, om ordene læses "over" brød og vin, som uddeles, når blot ordene har lydt, så altergæsterne hørte dem, ved handlingens begyndelse. De "virker" da så at sige som "indvielsesord" for alt det brød og al den vin, som bruges under handlingen.

Sådan tænkte Luther ikke. Og når man mod de højkirkelige, som gerne vil følge kirkeritualets forskrift på dette punkt – og man synes jo ikke, man burde kunne komme i forlegenhed ved at følge en *gældende* forskrift – undertiden indvender, at de er "katolske" – en besynderlig anklage, da man i Romerkirken ikke er bange for at indvie for meget brød, idet man opbevarer det tiloversblevne til tilbedelse i et sakramenthus – mener man formodentlig, at Luther og de gamle lutheranere fra kirkeritualets dage også var lidt katolske endnu, men at vi nu er blevet mere kongelige end kongen, bedre lutheranere end Luther selv, ved ikke at lægge vægt på disse "ydre" ting, som han desværre gjorde et så stort nummer ud af.

Det gjorde han nemlig. Og det har for diskussionen om denne sag betydning, at det oplyses, at han, modsat flertallet af danske lutherske præster i dag, virkelig lagde overordentlig stor vægt på disse ydre ting, og *hvorfor* han gjorde det.

Wolferinus

Det kom frem i to tilfælde, som ikke bør glemmes. Det første var tilfældet Wolferinus. I Luthers fødeby Eisleben var de lutherske præster blevet uenige om, hvad man skulle gøre, hvis man fik brød eller vin til overs ved altergangen. Præsten Wolferinus hævdede den tankegang, som nu er den almindelige hos os, at brød og vin, som bliver til overs, er *blotte elementer*, at sakramentet ikke er til uden for selve altergangens handling.

Mod denne tankegang tog Luther på det heftigste til orde. Man bør følge den praksis, man har i Wittenberg, nemlig at der ikke bliver noget til overs, hævder Luther. Hvis man ikke gør det, indvikler man sig i det forargelige og farlige spørgsmål om, hvornår den sakramentale handling ophører. I den beretning om striden i Eisleben, som blev udfærdiget af superintendenten Vigelius, får vi at vide, at man i Kursachsen, hvor Luther hørte hjemme, brugte at tømme kalken ved altergangens slutning. "Jeg har", skriver han, "under alle brødrenes tilslutning anordnet, at det, der bliver til overs i kalken, uddeles til den sidste eller de sidste af altergæsterne sammen med skylningen af kalken, også i de kurfyrstelige (d.v.s. kursachsiske) kirker, på det omhyggeligste plejer at blive skyllet efter."

Wolferinus bøjede sig ikke straks for Luthers autoritet, men påberåbte sig Melancthon, så Luther på ny måtte gribe pennen. Og denne gang var han nødt til at gå nærmere ind på sagen. "Den sakramentale handling", hvorunder Jesu legeme og blod er virkelig til stede under brød og vin, er ikke blot det øjeblik, da brødet

fortæres og vinen drikkes, men den begynder med Fadervor (lige før indstiftelsesordene som hos os), og *varer, til alle har været til alters, kalken er drukket ud og oblaterne fortæret, folket er sendt bort, og man har forladt alterrummet*. Derfor beordrer Luther endnu engang Wolferinus at følge skikken fra Wittenberg: "Derfor sørg for, når der bliver noget af sakramentet til overs, at dette enten modtages af nogle af altergæsterne eller af præsten selv og hans medhjælper...". Luther regner altså bestemt med, at Jesu legeme og blod er til stede under altergangen både før og efter, at det fortæres.

Opløftelse og tilbedelse af sakramentet

Derfor tillader Luther også, at sakramentet tilbedes under (ikke efter) altergangen, selvom han ikke vil tvinge nogen til at tilbede det. Ikke blot modtages sakramentet knælende, hvilket i sig selv er en tilbedelse (hvorfor de reformerte modtager sakramentet stående eller siddende), men før og efter modtagelsen tilbedes det, f.eks. under "elevationen" (at præsten, når indstiftelsesordene har lydt, opløfter disken med brødet og kalken med vinen) og efter modtagelsen, som det er foreskrevet i det danske kirkeritual, og som det endnu skete på Færøerne for 25 år siden og måske endnu sker. Hvordan Luther selv gjorde, får vi oplysning om i en bordsamtale, hvori Luther kommer ind på elevationens afskaffelse under hans fravær (og mod hans vilje) i Wittenberg 1542. Luther blev af de tre fyrstebrødre af Anhalt spurgt, om de burde afskaffe sakramentets elevation (opløftelsen af disk og kalk efter indstiftelsesordene), og svarede: "Aldrig! For jeg har opdaget, at elevationens afskaffelse nedsætter sakramentets autoritet og gør det ringeagtet. Derfor billiger jeg ikke, at doktor Pommer (Bugenhagen) afskaffede elevationen i min fraværelse, og jeg overvejer at genindføre den. Thi der er forskel på, om sakramentet opløftes, når det bæres omkring i procession, og om det opløftes i messen (under altergangsgudstjenesten). Desuden: når Kristus virkelig er til stede i brødet, hvorfor skal denne spise så ikke behandles med største ærefrygt og tilbedes? Derfor", sagde han, "afskaf ikke elevationen i jeres fyrstendømmer". Og fyrst Joakim tilføjede: "Vi har selv set Luther med alvor falde på knæ og med ærefrygt tilbede Kristus, da sakramentet blev opløftet."

Luther tager Kristus på ordet

Hvis dette er "katolicisme", var Luther hele sit liv "katolsk". Men ikke desto mindre er det klart, hvor grænsen går mod pavekirkens vildfarelse. Luther vil ikke gå med til, at sakramentet tilbedes uden for altergangsgudstjenesten, f.eks. i processioner, eller at det uden at uddeles og fortæres efter Kristi befaling frembæres som et offer for "levende og døde" af den enkelte messepræst for betaling. Hvorfor ikke? Fordi det er imod Kristi klare ord og indstiftelse: "Tager dette hen og *æder* det! *Drikker* alle heraf". Det er samme klare ord og indstiftelse, som får Luther til at tage afstand til den modsatte side, fra Zwingli og

”sværmerne”, som ikke vil vide af, at Kristi legeme og blod er virkelig til stede under brød og vin og derfor også virkelig fortæres til syndernes forladelse. For indstiftelsesordene siger klart: ”Dette *er* mit legeme, som gives for eder! Dette *er* den nye pagts blod, som udgydes for eder til syndernes forladelse!”

- Luthers altergangspraksis er, som den er, - og *anderledes* end flertallets hos os i dag! – simpelt hen, fordi han tager Kristus på ordet *bogstaveligt*, ikke vover at røkke ved Kristi ord og indstiftelse. Kristus *tog* brødet og sagde *over det*. Dette er mit legeme! Ved dette ord blev og bliver brødet (og på tilsvarende måde kalken) bærer af Jesu legeme (eller for kalkens vedkommende af Jesu blod). NB! *det brød og den kalk, ordet lyder over*. Derfor gør Luther forskel på ”indviet” og ”ikke-indviet” brød og vin. Er det betydningsløst, at den ”lutherske” kirke i Danmark ikke længere følger ham på dette punkt?

Tilfældet Besserer

Det andet tilfælde, tilfældet Besserer, viser dette endnu tydeligere. 3.søndag i Advent 1545 holdt kapellanen Adam Besserer i Friessnitz altergang i en af pastoratets annekskirker. Han havde efter forskriften ikke indviet flere oblater, end der var altergæster. Men da han kom til den sidste altergæst, opdagede han, at han ikke havde flere oblater på disken. Det viste sig siden, at den manglende oblat var faldet på gulvet. I sin forvirring tog Besserer da en (”uindviet”) oblat fra oblatæskan og rakte den til altergæsten. Sidenhen, da den manglende oblat blev fundet, lagde han denne (der var ”indviet”) tilbage i oblatæskan til de uindviede brød. Dette bemærkedes af kirketjeneren, som – måske lidt nævenyttigt – ”indberettede” sagen til sognepræsten, hvorfra den gik videre, til den endte hos den evangeliske biskop i Naumburg, hvorunder pastoratet hørte, og som var ingen ringere end Luthers ven og i dette tilfælde ivrige meningsfælle, Nikolaus Amsdorf. Fra ham gik sagen så til Luther, som svarede: ”For det første er det ikke ligegyldighed, men slethed, og det er en meget tydelig slethed hos denne diakon. Han har jo i foragt for Gud og mennesker offentligt fordristet sig til at udgive indviede og uindviede oblater for det samme. Derfor må han ligefrem udelukkes af vore menigheder. Lad ham gå til sine Zwinglianere. Det er ikke nødvendigt, at vi holder en fremmed mand i fængsel, til hvem man ikke skal have tillid, selvom han aflagde ed. For det andet har den, som modtog den uindviede oblat, ikke syndet. Hans tro har frelst ham, fordi han troede, at han modtog det sande sakrament, og han forlod sig på Guds ord og er ikke falsk . . . Hvad de blandede oblater angår, er det rigtigt gjort, at de er blevet opbrændte, skønt det i virkeligheden ikke havde været nødvendigt at opbrænde dem, da jo sakramentet intet er, når det ikke bruges, ligesom dåbsvandet ikke er nogen dåb, når det ikke bruges. For dem, som æder og tror, virker Kristus i sakramentet. Men for forargelsens skyld har præsten gjort vel i at brænde oblaterne.”

Imidlertid kom Besserer i forhør. Det viste sig, at den udtalelse, hvorpå Luther byggede sin hårde dom om ham, nemlig at han, da den savnede oblat blev fundet, og han lagde den tilbage i oblatæskan, skulle have sagt til kirketjeneren, at det ikke kunne gøre noget, da der ikke var forskel på indviede og uindviede oblater, ikke var ment, som den var blevet udlagt, at han selv virkelig troede på Jesu legemes og blods nærværelse under brød og vin, og at han havde handlet i forfjamskelse over sit uheld og prøvet på at skjule det. Da dette kom Luther for øre, skiftede han holdning over for den unge hjælpepræst, men ikke anskuelse i selve sagen. Han så nu, at Besserer ikke havde handlet af ondskab, men i forvirring. Han lader da under sin (sidste) rejse til Eisleben Melanchthon svare kurfyrsten, at Besserer bør straffes med to ugers fængsel, og at han, da man kan håbe på forbedring hos ham, skal have lov til at blive i sit embede. Uden straf kan det ikke gå. For fejlen er en alvorlig fejl, som ikke må tolereres og ikke danne skole. Men når den ikke er begået med forsæt, skal den ikke straffes *for* strengt, og præsten ikke miste sit embede. Luther handler her, som ellers, som den gode pædagog.

Forskel på indviet og uindviet

Hvorfor tog Luther denne skelnen mellem ”indviede” og ”uindviede” oblater så strengt, når moderne danske lutherske præster regner den ikke blot for ligegyldig, men for farlig og ”katolsk”? Derpå svarer Wittenbergerreformatorerne i deres ”Visitationernes undervisning til præsterne” fra 1528. Det hedder her, at præsterne skal belære menighederne om nadveren således, at de først lærer at tro, at i brødet er Jesu sande legeme og i vinen Jesu sande blod. Thi således hedder det i indstiftelsesordene. Og så hedder det med ord, som må virke overraskende på gennemsynspræsten af i dag: ”Hvis det nu skulle forstås sådan, at ikke det sande legeme, men kun Guds ord er der, sådan som nogle vil udlægge det, så ville det ikke være en uddeling af Kristi legeme, men alene en uddeling af ordet og ånden”.

Mon man rammer helt ved siden af, når man gætter på, at den mest udbredte nadveropfattelse blandt danske præster i dag netop går ud på, at det er ”ordet og ånden”, der uddeles ved nadveren, og ikke Jesu sande legeme og blod? For man hører igen og igen sagt, at ”nadveren blot er en *forkyndelse*”, som prædikenen. Brødet og vinen bliver da blot illustrerende symboler.

Har man *denne* nadverlære, som ikke var Luthers, som heller ikke er den, der findes i Den lille Katekismus, hvad enhver kan overbevise sig om ved at slå op i katekismen bag i Den danske Salmebog, ja, da er det ikke underligt, at man finder Luthers praksis ved nadverbordet noget ”katolsk” og anser sig selv for en ”renere” lutheraner end Luther selv.

Deri tager man dog fejl.

Kristi eget ord, indstiftelsens klare og almægtige ord

Thi for Luther er *ordet* ganske rigtigt det afgørende i nadveren. Men ikke det ord, *vi* lægger til rette, ikke en "forkyndelse", *vi* udformer, som præsten udformer sin prædiken, men Kristi eget ord, indstiftelsens klare og almægtige ord fra Skærtorsdag aften, det ord, der skaber og giver, hvad det nævner, så længe det lyder over brød og vin på Kristi befaling "aldeles efter hans indstiftelse". Og *dette* ord er det., som siger, at Jesu sande legeme og blod er til stede under brød og vin og uddeles til nadvergæsterne.

Læst

Bidrag til kristologien

Asger Chr. Højlund:

Men han gav afkald. Bidrag til kristologien

Menighedsfakultets Videnskabelige Serie nr. 11

Kolon (Forlagsgruppen Lohse) 2007

405 sider - 299 kr.

Af Erik H. Bennetzen

Det skal være det første, jeg vil sige: det er en GAVE, at vi har fået sådan en bog her i Danmark på dansk og tilmed skrevet af en dansker! Gang på gang - ja løbende - måtte jeg gribe mig selv i at blive glad under læsningen.

Det er selvfølgelig ikke et argument for, at du skal give dig i lag med bogen, for der er jo mange andre måder at blive glad på - også nemmere. Men her er det altså det, som man inderst inde har sin dybeste glæde over, *troen på Jesus Kristus*, der løbende underbygges, afklares, hjælpes til nye indsigter, får rig anledning til at ranke ryggen også rent fagligt, får frimodighed til ens egen tro og i ens eget arbejde.

Det er en teologisk bog om Jesus Kristus.

Asger Chr. Højlund (ACH) gør mere end at udlægge og ordne for os, hvad vi kan sige om Jesus Kristus ud fra Bibelen og de teologiske definitioner fra oldkirken. Det har andre allerede gjort. ACH tager udgangspunkt i, at

- 1) moderne teologi gennem mange år har løsrevet billedet af Jesus fra de bibelske beretninger, fordi man mente, man kun i meget begrænset omfang kunne regne med dem som historisk troværdige beretninger. Det giver store problemer i

forhold til den kristne tro, fordi Ny Testamente så tydeligt binder troen til faktiske begivenheder: Jesu ord og handlinger, hans død og opstandelse.

- 2) moderne teologer hævder, at vi ikke kan overtage de første kristnes eller de oldkirkelige bekendelsers forestillinger om Jesus som både Guds Søn og menneske, fordi vores virkelighedsforståelse i dag er en helt anden.

- Det er spørgsmål, som har forfulgt flere generationer af præster, og som har voldt megen splid i kirken. Det er dem, ACH går i klinch med. Og det er et imponerende arbejde, han leverer.

I bogens 1. del får vi en fantastisk indlevet fremstilling af indholdet og tankebanerne i oldkirkens kamp for den rette tro på Kristus, og her påvises en langt stærkere jødisk-bibelsk forståelsesbaggrund, end man tidligere har regnet med.

2. del har nogle lærerige overvejelser omkring vor egen tids virkelighedsforståelse. Vi får to kendte teologers fremstillinger af kristologien udformet på den baggrund. Det er ikke deres svage punkter, ACH angriber, nej han går direkte ind i deres grundlæggende tænkning.

3. hoveddel - det halve af bogen - er om Jesus i Det nye Testamente. Her arbejder ACH sig med en imponerende og smittende energi igennem alle væsentlige spørgsmål og tilbageerobrer overbevisende Jesu liv, hans ord og gerninger som historisk troværdige. Og derfra udmønter han, hvor rigt og stærkt Ny Testamente taler om Guds Søn, der blev menneske og menneskers frelser gennem død og opstandelse, samt hvor meget netop opstandelsen betyder.

Nogen kunne måske være fristet til bare at læse denne del af bogen. Men bogen er meget givende hele vejen igennem.

ACH pålægger sig en streng disciplin ved at koncentrere sig om den historiske sandhed som tilgang. Men derved har han gjort os en enorm tjeneste, for her er meget vundet. Men han ved godt, at den Kristus, troen bekender, og Ny Testamente bevidner, ikke lader sig indfange i en rent historisk tilgang.

Men også den dogmatiske tilgang - eller den menneskelige tanke i det hele taget - vil komme til kort over for Guds virkelighed i Kristus. Det ses til slut i hans overvejelser omkring Jesu fornedrelse, hvori han ser Jesu menneskelighed og guddommelighed forenet. Først her bliver det indlysende, hvorfor han har valgt den titel, bogen har fået.

Bogen er uvurderlig for præster, forkyndere, undervisere, studenter af noget med kristendom, men også for enhver, der ikke er bange for at gå i gang med en lidt mere krævende bog.

Holdt ved FKF's landskonvent i Maria kirken i København den 18. maj 2007.

Lidt om kristen moral

Af Olav Fog

”Kristendommen er ikke normativ. Den er ikke et sæt regler, som skal føres ud i livet . . . Men i den kristne lære findes en konstant bekymring for menneskets sjæl, for sjælens sygdom, når den med et Augustinsk udtryk fjerner sig fra Gud og glemmer det *skal*, der ligger i, at du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte, af hele din sjæl og af hele dit sind og din næste som dig selv”. Sådan skriver Monica Papazu i sin nye bog om H.C. Andersen, og det er ord, som jeg gerne vil understrege.

Ingen moral og dog dybt moralsk

At kristendommen ikke er normativ betyder, at den ikke sætter bestemte normer for mennesker, som det er menneskets opgave at føre ud i livet. Det betyder, at kristendom ikke er moral, og dog er kristendommen dybt moralsk. Hvordan dog det? Hvordan kan kristendommen samtidig være dybt moralsk og dog være uden moral?

Jo, det kommer sig af, at i kristendommen står Gud Herren centralt som den faste klippe i tilværelsen, som skaberen af alt, hvad der er til, som den, der i sin kærlighed vil lede og føre os på rette veje. I kristendommen forkyndes det, at Gud er god, at Gud er almægtig, er alvidende, og at Gud er løfterig og trofast mod de løfter, han giver.

Som skaber er Gud gavmild og generøs. Vi kan blot betragte naturen omkring os for at opdage det: de tusinder af arter, der findes i flora og fauna og de millioner af individer der findes omkring os. Her kan vi tænke på Brorsons utroligt vidunderlige salme: ”Op al den ting, som Gud har gjort”. Vi kan blive helt stumme af betagelse: ”Hvad skal jeg sige? spørger Brorson og alligevel opfordrer han os til at lovprise: ”Op stemmer alle folk på jord med frydetone sammen: Halleluja, vor Gud er stor! Og Himlen svare: Amen.

Det er alle folk, der skal lovprise Gud – alle mennesker. Det er, fordi ”Det, man kan vide om Gud, ligger nemlig åbent for dem; Gud har jo åbenbaret det for dem. For hans usynlige væsen, både hans evige kraft og hans guddommelighed,

har kunnet ses siden verdens skabelse og kendes på hans gerninger”, Rom 1,19-20.

For det naturlige menneske er Gud en selvfølgelighed. Det er jo det, vi erfarer gennem alle de mange religioner. Det betyder ikke, at de mange forskellige religioner er sande eller har part i sandheden – for det har de ikke. Men det betyder, at de alle har en anelse om den ene sande Gud. Men det er netop kun en anelse. De kender ham ikke, for hvordan skulle et borte menneske dog kunne vide noget om Gud. Det er alt sammen fornemmelser, anelser, gætterier eller tanker, ja, måske ligefrem snedigt udtænkte religionsfilosofiske tankekonstruktioner. På grundlag af disse anelser, følelser, drømme og tanker skaber menneskene sig så deres religion.

Gud åbenbarer sig som en person

Det er kun, hvor Gud afslører sig – vi siger åbenbarer sig, - at vi har nogen mulighed for at kende Gud. Hvordan åbenbarer Gud sig så? Ved at han sender en himmelsk, guddommelig bog, hvori han afslører sig, sådan som muhammedanerne påstår, eller ved at en guru eller en religionsstifter fortæller, hvad meningen og målet med livet er, og hvordan vi skal leve vort liv for at nå dette mål? Nej, sådan er det slet ikke – for dermed ville Gud ikke være en person, men blot være en lære, en teori, en regel eller moral blandt mange andre. En lære og en moral kan man lære udenad og kan man filosofere over. Det er jo allerede gjort adskillige gange.

Nej, når Gud åbenbarer sig, sker det ved, at Gud selv kommer til os som person og deler kår med os – han inkarnerer sig, han bliver som en af os. Det betyder, at troen bliver et personligt forhold til en person – en levende person, der er os nær. Det er det, vi i kristendommen udtrykker ved, at Gud er kærlighed – jf. 1. Johs. 4,16 – kun en person kan elske. At Gud er kærlighed betyder, at derved suspenderer Gud al ideologi, al filosofi. Det overlader vi til alle de religiøse og koncentrerer os i stedet om vor ven og frelser Jesus Kristus.

Kristen moral er en livsvandring med Jesus Kristus

I NT kaldes kristendommen også vejen, se f.eks. Ap. Ger, 9,2 og 19,23. Det er, fordi kristendommen er en livsvandring med Jesus. Under den vandring er det, at vi efterhånden bliver klar over en hel masse, som vi tidligere ikke havde drømt om. Kristendom består i, at flere og flere ting går op for os, efterhånden som vi bliver ældre. Vi får ikke det hele givet på en gang.

Kristen moral er derfor en livsvandring med Jesus Kristus, Gud Faders, den almægtiges, enbårne Søn. Ved denne vandring oplyses vi om Gud Faders skabte verden og bliver stadig klogere. Men forudsætningen herfor er naturligvis, at vi

i lighed med alle mennesker på jorden fastholder gudstroen – vi kan endda gøre det så meget desto bedre end andre mennesker, som vi i Jesus Kristus bekræftes i vores religiøse anelse, der bliver til mere end en anelse, men bliver til ”en fast tillid til det, der håbes på, overbevisning om det, der ikke ses” (Hebr. 11,1). Derfor må vi fastholde gudstroen – midt i en verden, som trods Guds evidens alligevel fornægter ham.

Gudsfor nægtelse er imidlertid ikke et moderne fænomen. Allerede i GT var der mennesker, som benægtede Guds eksistens. Det er der intet nyt eller moderne i. Det er bare, at dengang var man mere realistisk og kaldte det uforstandighed, altså dumhed slet og ret, og ondskab. ”Dårerne siger ved sig selv: ’Gud er ikke til’ (Sl. 14,1)). I dag er der lige modsat mennesker, som betragter gudløshed som den højeste form for klogskab og godhed. Hvordan kan det samme fænomen dog fremkalde så modsatrettede opfattelser?

Det skyldes nok den kendsgerning, at gudstroen sætter grænser for mig den enkelte, så jeg ikke kan gøre mig selv til Gud og gøre, hvad der lyster mig. Altså blot ved at være til, hindrer Gud mig i min grænseløse selvudfoldelse. Det er denne selvudfoldelse striden står om. Bibelen anser den for at være tåbelig og ond, ”De handler ondt og afskyeligt, ingen gør godt” Sl. 14,1 - mens nutiden anser den for at være fornuftig og god, jvf. f.eks. utilitarismen og J. S. Mill: ”Den størst mulige lykke for det størst mulige antal mennesker”, dvs. mennesket med dets selvvalgte livsmål og livsopfyldelse sættes i centrum. Derfor bliver alt, hvad der hindrer enkeltindividet i at udfolde sig, ondt og ufornuftigt. Enkeltindividet er nemlig fornuftigt og godt i sig selv, hævder man, og hvad der skulle mangle, skal velfærdsstaten nok sørge for. Derfor bliver man nødt til at påstå, at forestillingen om en oververdslig Gud, som vi ikke sådan bare kan gå hen og lave om på i vort billede, ikke alene er tåbelig og ufornuftig, men faktisk også ond.

Ateisme er ikke et intellektuelt spørgsmål, men et etisk: Find dig i Gud eller find dig i hvad som helst

Som det ses, skyldes ugudeligheden hverken fornuften eller videnskaben, sådan som vi undskyldende går og bilder os ind, men ganske simpelt ubehaget ved at blive sat på plads af en myndighed større end mennesket. *Ateismen er ikke et intellektuelt spørgsmål, men et etisk.* Gud afslører os, og det er så ubehageligt, at det er bedre at slå ham ihjel end at finde sig i ham.

Men dermed får man også problemer med moralen. Hvordan skal man begrunde moralen, når der ingen Gud er. Johannes Sløk sagde, at så er der i virkeligheden ingen moral, kun klogskabsregler (læs: borgerlig moral) tilbage. Sådanne klogskabsregler kan jo være meget forskellige fra tid til tid, fra sted til sted og fra person til person, men så er der jo ingen moral, så sandt som moral jo må være fælles for

flere mennesker over et større område og for en længere tid. Uden moral bliver tilværelsen derfor alles kamp mod alle og således utryk og brutal. Altså gudløshed er ikke bare dumhed, men også ondskab. ”Find dig i Gud eller find dig i hvad som helst”, kunne man faktisk omskrive Ekstrabladets slogan til.

Moral er lydighed mod Gud

Når nu Gud er virkelighed, er han også skaberen, der gennem sine bud har bestemt reglerne for, hvordan hans skaberværk bedst fungerer. Så bliver moral ikke en indre kvalitet i mennesket, så vi ud fra os selv kan ”kende godt og ondt” (jf. syndefaldsberetningen 1. Mos. 3,5), men lydighed mod en person uden for os selv. Moral er simpelthen lydighed mod Gud, hvorved synd bliver ulydighed.. Så enkelt er det!

Kristendom – både som skabelse, åbenbaring og helliggørelse – er historien om, hvordan Gud igen bliver Gud for sit ulydige menneske. Derfor er kristendom ikke moral, ikke lære om den rigtige livsvandel, men budskabet om, at uanset vores moralske vandel er vi elsket af Gud, vor Fader, og at Gud har sørget for, at dette bliver os tilgængeligt i hans hellige kirke på jorden, vor Herres Jesu Kristi kirke.

Pragmatiske regler, vi selv finder ud af

Ja men, er der da slet ikke noget, som hedder moral. Jo da, men dels er den ikke nogen frelsesbetingelse, og dels er den noget, som vi skal finde ud af ved at tage Gud Fader, himlens og jordens skaber, alvorlig. Selvfølgelig har Gud da en tanke med sin skabning. Han er fabrikanten, der kender brugsvejledningen til sit skaberværk og også har ladet visse væsentlige ting dryppe ned til os – f.eks. de ti bud. Men Gud vil, at vi selv ved erfaring og ved betragtning af skaberværket selv finder ud af, hvad det rigtige er. Ikke at vi skal lave en lov ud af det, som vi mennesker er så tilbøjelige til at misbruge ved at gøre den til frelsesbetingelse, men nogle pragmatiske regler, som vi kan følge eller lade være. Hvis vi følger dem, vil vores liv i reglen lykkes, og følger vi dem ikke, skal vi ikke undre os, om vores liv går i stykker.

Vaskemaskinefabrikanten vedlægger som regel en brugsvejledning, når han sælger den. Hvis ikke vi gider følge en sådan brugsvejledning og i stedet finder på at koge kartofler i maskinen, skal vi ikke undre os, om den til sidst går i stykker. Sådan også med menneskelivet. Gud har sin ganske bestemte plan med sit skaberværk, og den plan er ikke mere hemmelig end at vi godt kan gennemskue den og finde ud af den. Det er kristen moral. Den finder vi selv ud af. Det betyder ikke, at vi kan gøre, hvad der lyster os. Husk på billedet med at koge kartofler i vaskemaskinen! Vi kan netop ikke gøre, som det passer os. Og

vi kan oven i købet argumentere for den rette brug af Guds skaberværk. Gud er nemlig fornuftig – også i det, han skaber.

Sexlivet

Lad os nu for en gangs skyld tage sex-livet. Det er en del mennesker så optaget af – særligt de ukristelige og ugudelige. Vi andre kan da også godt finde det ganske interessant, men ikke så meget som de ugudelige, som svælger i det. Principielt må vi sige, at sexlivet hører privatlivet til. Hvad folk gør derhjemme og under dynen og hvordan de gør det, kommer ikke andre ved. Privat – privat – privat! Kun ét forhold i sexlivet er ikke privat, nemlig forholdet mellem mand og kvinde. Hvorfor ikke det? Fordi der kommer børn ud af det. Fordi menneskeslægtens forplantning er knyttet til det kønslige forhold mellem mand og kvinde. Derfor og kun derfor er det ikke længere privat. Nu står der en hel arts overlevelse på spil, og det kan man ikke sådan overlade til menneskers private forgodtbefindende. Det må reguleres, og reguleringen hedder ægteskab.

For menneskeslægtens overlevelse er ikke bare afhængig af sædcelle og ægcelle, men af opfostring, omsorg, kærlighed og trivsel. Fordi Gud er kærlighed, har han også skabt mennesket til kærlighed. Det er noget, vi alle er klar over. Det kan vi konstatere, og i hvert fald kan vi konstatere, hvor galt det går, når kærligheden mangler. Ægteskabet med fars og mors kærlighed til hinanden er betingelsen for, at livet lykkes. Det betyder ikke, at mennesket mislykkes, hvor kærligheden i hjemmet har manglet, men at chancerne for at det lykkes er minimeret. Nok er kærligheden guddommelig, men vi er ikke guddommelige, og derfor er vores kærlighed til hinanden ikke aldeles perfekt. Alligevel lykkes mennesker. Synden er ikke i stand til helt at ødelægge Guds gode skaberværk. Er det ikke fantastisk?

Ægteskabet er Guds gode indretning af menneskelivet. Det har mennesker altid vidst. Derfor indhegner vi dette stykke menneskeliv og giver det retsstatus. Det er simpelthen nødvendigt for menneskelivet – for børnene og deres opvækst, at far og mor ikke alene hører sammen, men også elsker hinanden. Og elsker de ikke hinanden, træder retsinstitutionen ægteskab til og holder sammen på familien. Af den grund er det også nødvendigt, at ægteskabet er livsvarigt – ellers ville der ikke være tale om kærlighed som andet end erotik.

Heraf følger også, at Søren Krarup har ganske ret, når han siger, at homoseksualitet er et handicap. To af samme køn kan ikke få børn sammen, og det er et handicap, hvis man påstår, det skulle være et ægteskab. Derfor kan man heller ikke kalde et sådant samliv for et ægteskab. Ægteskabet er netop til for afkommets skyld, og er afkom ikke muligt, er det ikke noget ægteskab. Den

slags fremgår ganske tydeligt af virkeligheden og den sunde fornuft. Det, der sker i dag, er, at der er gået ideologi i det. Homoseksualitet er blevet en ideologi og skal som sådan promoveres. I stedet burde man indse, at det hører privatlivet til og ikke offentligheden – hvad der netop sker, når man vil gøre det til et ægteskab og registrere det. Hvad folk derimod gør privat derhjemme, kommer ikke andre ved.

Abort

Det samme gælder et så kontroversielt fænomen som abort. Selv abort-tilhængere må indrømme, at provokeret abort er drab, og vil de ikke indrømme det, er de enten dumme eller hildet i ideologiske fangarme, de ikke selv er i stand til at komme ud af. Man vil have lov til at slå ihjel for velbehagets skyld, for den stærkes (kvindens) velbehag må alt andet ofres. Fri abort er børneofring. Men alt dette fremgår jo ganske klart af virkeligheden og den sunde fornuft. Det er virkeligheden og den sunde fornuft, som sætter den kristne moral, for vi tror på Gud Fader, himlens og jordens skaber.

Samfund

Også forholdet til stat og samfund reguleres af fornuften. Der er ikke givet os en køreplan for, hvordan stat og samfund skal indrettes. Det må vi selv se at finde ud af, og det kan vi, fordi Gud har skabt os med sans for fællesskab, retfærdighed og sandhed. Vi kan styre et land med demokrati, men også med oplyst enevælde, oligarki og andet godt. Det hænder ganske vist, at mennesker i deres syndighed bliver så perverterede, at de mister fornemmelsen for fællesskab, retfærdighed og sandhed. Så får vi sådanne samfund som Hitler-tidens Nazityskland eller kommunistverdenens menneskefjendske samfund. Men både nazisme og kommunisme er jo i bund og grund udtryk for menneskets trang til fællesskab, retfærdighed og sandhed, blot så perverteret, at det næsten ikke er til at kende igen. Men i alt dette ligger, at fordi Gud er, må vi indrette os i samfund. Der er ingen myndighed, som ikke er fra Gud., jf. Rom. 13,1. Derfor er vi i stand til at tænke politisk, fordi vi kan tænke som Gud.

Det religiøse vil altid være der

Kristendom er Gud hos os – Gud i sit kærlige og tilgivende ord, der sætter alle vore ideologier og gode tanker ud af kraft og i stedet fordrer os i lydighed. Kristendommen er ikke normativ, som Monica Papazu sagde, - den har ingen normer, som vi skal leve op til, og alligevel er kristendommen dybt moralsk, for den fordrer os absolut. Kristendommen henviser os til den verden, Gud har skabt, og i den verden skal vi finde ud af, hvad ret er, og det kan vi. Loven er indskrevet i vore hjerter: ”den gerning, som loven kræver, (er) skrevet i deres hjerte, og deres samvittighed optræder som vidne, og deres tanker anklager eller

forsvarer hinanden", Rom. 2,15. Derfor kan kristne og hedninger godt samvirke i moralske (og dermed også i politiske) spørgsmål – om dog bare hedningerne ville slippe deres ideologier og i stedet holde sig til den gudskabte virkelighed, hvad de har utrolig svært ved..

Det samme gælder selvfølgelig også for kristne. Intet over, og intet ved siden af Gud. Sætter man noget over eller ved siden af Gud, har man dermed gjort dette til sin Gud. Det er noget, som politikere i dagens Danmark har lidt svært ved at forstå. Det religiøse vil altid være der, under den ene eller den anden form. Anders Fogh Rasmussen burde få et kursus i teologi – så kunne det være, han blev en rigtig, rigtig god statsminister.

Næ, i stedet for at bekymre sig om normer, bekymrer kristendommen sig om menneskets sjæl, når det kommer bort fra sin skaber, herre og frelser. Derfor lyder kristendommens formaning ikke: du skal forbedre dig, men du skal omvende dig. Så kan det jo godt ske, at der også følger en forbedring med i kølvandet. Men det kan vi jo aldrig på forhånd vide!

Re-formatio's Forlag

Tilbud!

Bogpakke for 100 kr

Indeholder 6-8 af forlagets tidligere udgivelser

Fås ved henvendelse til forlaget. Tlf. 8653 8008

Kirken i verden

Rom søger nye veje for rettroende anglikanere og lutheranere

Af Hansjürgen Knoche, Hannover KnocheDrHannover@aol.com

"Så vidt jeg har hørt fra forskellige kilder, er troskongregationen i Rom i færd med at forberede forslag til fremtidige katolske forbindelser til ortodoks-katolsk sindede

grupper i det anglikanske fællesskab, endvidere bestående anglikanske kirker, såvel som katolsk sindede lutherske grupper og "broderskaber" i Europa, også den Nordisk Katolske Kirke i Norge".

Denne sensationelle udtalelse af den nordamerikanske professor William J. Tighe er citeret den 24.11.06 af den seriøse amerikanske Church Times i en artikel med overskriften "Rom er klar over anglikansk trosspaltning"². Hvilken vægt skal man tillægge denne meddelelse og hvad er baggrundene for den?

Artiklen begynder med meddelelsen om, at Rom synes at forberede grundlaget for økumeniske ændringer i forhold til bestående kirker og andre traditionelle sammenslutninger, som opstår i det anglikanske fællesskab. I den sammenhæng var det overdraget professor Tighe for troskongregationen og ærkebiskoppen af Newark at gøre status for de forskellige anglikanske grupper i Nordamerika.

Begyndelsen af en ny økumenisk periode

Det er alt sammen yderligere tegn på, at vi befinder os ved begyndelsen af en ny økumenisk epoke. Særlig betydning har det sikkert, at her henvender man sig ikke til enhedsrådet under kardinal Kasper, men til troskongregationen under kardinal Levada, der normalt ikke blander sig i løbende økumeniske kontakter, men kun tager affære ved grundlæggende problemer i sammenhæng med økumeniske forhold. Af vigtighed er også, at dette sker kort efter, at den nye præfekt, kardinal Levadas embedstid begynder, han, som fra sin tidligere embedstid i troskongregationen under kardinal Ratzinger og som nordamerikansk biskop har praktiske erfaringer med de i den katolske kirke indtrådte anglikanske grupper. Han ved også, hvad der var og stadig er af modstand mod det i den nordamerikanske biskopskonference – ganske på samme måde som der er det i den tyske bispekonference med henblik på lutherske kommuniteter, som på grund af en af Rom prøvet troserklæring søger sakramentalt fællesskab med den katolske kirke.

Pastoral Provision

Vejene skilles⁴ mellem bekendelsestro grupper og de stadigt mere bekendelsesfremmed agerende etablerede strukturer – i det anglikanske fællesskab endnu stærkere end i de protestantiske landskirker. Ordination af kvinder og etisk uacceptabel omgang med homosexualitet fortsætter trods alle protester forstærket videre. Den første bekendende og praktiserende homoseksuelle anglikanske ærkebiskop har offentligt kirkeligt indgået ægteskab med sin ven, den første anglikanske kvindelige ærkebiskop er blevet indsat. Allerede i august 1980 havde troskongregationen ved en "Pastoral Provision" skaffet anglikanske grupper, som ikke længere ville tolerere sådanne tilstande, mulighed for med bevarelse af deres anglikanske traditioner at indtræde i den katolske kirke. De har beholdt deres *King James Bible* og *Common Prayer Book* (kun med ganske få ændringer og tilføjelser i en

ordinationsformular fra gammelengelsk tradition) som den af pave Johannes Paul II. approberede "*Book of Divine Worship*". Det kan danne forbillede for katolsk troende evangelisk lutherske grupper vej.⁵

Da troskonflikterne i de verdensvide anglikanske fællesskaber stadig mere skærpes, søger nu også evangelikalt sindede grupper i England tilslutning til bevægelsen af bekendende evangelikale fællesskaber i Europa, mens anglo-katolikker skubber på videre udbygning af de gennem Pastoral Provision åbnede muligheder. Professor Thige har opregnet de forskellige strømninger i sin siden midt i november offentliggjorte undersøgelse "*Anglican bodies and organizations*".⁶

Når Rom nu virkelig vil gå ind i direkte og nu også officielle samtaler med sådanne rettroende anglikanske og lutherske grupper og bevægelser, så er det unægtelig en skæbnesvanger ændring af den hidtidige økumeniske holdning, som var præget af følgende kendetegn: Officielle samtaler kun med kirkeledelser og kirkeforbund som f.eks. det lutherske verdensforbund; *ecumenical correctness*, for at undgå irritation; ikke give anledning til yderligere indreprotestantiske spaltninger; ængstelse for mistanke at ville hverve proselytter; intensivt teologisk arbejde med økumeniske konsenspapirer. I Tyskland var det allerede længe klart, at denne holdning på ingen måde blev honoreret af de etablerede protestantiske apparater.⁷ Derfor trænger også bekendelsestro broderskaber og kommuniter sig på, endelig at blive anerkendt som officielle samtalepartnere.⁸

Forfaldsfænomener som må afhjælpes

Hvor nødvendig det er, bliver i dag stadig tydeligere bekræftet af deres landskirker. Formanden for EKD's råd, landsbiskop Huber og formanden for VELKD's råd, landsbiskop Friedrich, har officielt indvarslet "Konsens-økumene-æraens endeligt; landsbiskop Huber med proklamationen af "Profiløkumene", landsbiskop Friedrich med offentliggørelsen af papiret "Ordentlig kaldet", som rydder ikke blot samtlige hidtidige økumeniske dokumenter om embede og ordination, men samtidig også artiklerne V og XIV i CA af vejen.⁹ Under sådanne omstændigheder kan man også som bekendelsestro evangelisk kristen kun tilslutte sig de (delvist forbavsende skarpt formulerede) appeller til den Romersk-katolske kirke., der forstår sådanne lidelser under disse forfaldsfænomener som en trosnød, det ligefrem er en moralsk pligt for kirken at afhjælpe. Således skrev den anglikanske Romkorrespondent Edward Pentin den 30. september 2006 under titlen "Romersk - katolsk udblik til anglikanske diskussioner"¹⁰ bl.a.: "Som et skib, der ligger for anker langs med et nødstedt fartøj, iagttager Vatikanet med bekymring affærerne i det betrængte (belejrede) anglikanske fællesskab. Omtumlet af indre konflikter må fællesskabet mere og mere se den skrækelige udsigt til skisma i øjnene – en begivenhed, som vilde have betydningsfulde implikationer (også) for

den katolske kirke. 'Ingen ved nøjagtig, hvordan begivenhederne vil udvikle sig, men snart vil der ske et frygteligt rod' (it's going to be messy), forudsiger en kurieembedsmand. 'Det er et højst vigtigt øjeblik med enorme konsekvenser for økumenismen' . . . Med alle øjne rettet mod det ramte skib, Det Anglikanske Fællesskab, synes Rom at have overset de store redningsbåde fyldt med sårede passagerer, som heftigt ror til undsætning. Spørgsmålet er: Hvor længe vil det vare (endnu), at tage dem om bord?

Men der findes også følgende melding af 23. november 2006¹¹: " (. . .) pave Benedikt XVI . . . udvikler planer om at byde utilfredse anglikanere velkommen i den Romersk-katolske kirke. Meldingen udtrykker, at paven skulle være stærkt interesseret (ordret: keen) i at nå konservative anglikanere, som ligger i strid med deres kirke på grund af dens fastholden ved kvindeordination (*women priests*) og homoseksualitet"¹².

Noter

¹ Oversættelse fra tysk af Olav Fog. Oversættelse fra engelsk til tysk af Hansjürgen Knoche.

² "Rome briefed on Anglican dissent"

³ Samt teologiske oplysninger aftrykt i "Bausteine für die Einheit der Christen", Heft 176, 2006, 2ff; - også under <http://www.knochedrhannover.de/grundsatzliches>

⁴ H. Knoche: Die Wege trennen sich. Lutherische Christen müssen sich jetzt zwischen protestantischer Sonderexistenz oder Einheit der Kirche entscheiden, Bausteine für die Einheit der Christen, Online-Information 06/2006, 3.12. 2006.

Mail to: RedaktBausteine@aol.com eller KnocheDrHannover@aol.com.

⁵ H. Knoche: Lutherische Identität in die Kirche einbringen! Wie könnte ein evangelischer Ritus innerhalb der katholischen Kirche aussehen? In: KNA-ÖKI 46, 19.11.2006. Thema der Woche, und Bausteine Online-Information (Anm. 4) 19.11.2006.

⁶ Offentliggjort bl.a. i: VIRTUEONLINE, The Voice for Global Orthodox Anglicanism, 13.12.2006.

<http://www.virtueonline.org/postal/modules/news/article.php?storyid=4885>.

⁷ Dokumentation i den note 4 citerede artikel.

⁸ H. Knoche: Auszug aus dem Gehäuse des Protestantismus. Dialog der katholischen Kirche mit engagierten evangelischen Gemeinschaften notwendig, in: KNA-ÖKI 34, 22, 8.2006, 8ff.

⁹ Sammenstilling af alle dokumenter hos H. Schütte: Evangelisch-katholische Gemeinsamkeit über Amt und Ordination? i: KNA-ÖKI 50, 12.12. 2006, 3 ff.

¹⁰ Aftrykt i: The Messenger Journal – An Independent Journal for members and friends of the Traditional Anglican Communion.

<http://www.themessenger.com.au/News/20060930.htm>

¹¹Fra: The Sunday Times (London), aftrykt i The Messenger (note 10).

<http://www.themessenger.com.au/New/20061123.htm>.

¹²For oplysningerne om de anglikanske kilder kan jeg takke anglikanisme-eksperten i Bund für evangelisch-katholische Einheit, min økumeniske ven Dechant Raymund B. Schwingel, Bad Sachsa.

Moral

Når virkelighedens og fornuftens moral negligeres

Den værste pest i jordens historie

Af Poul Ulsdal

(bragt i Kirkelig Information 2002-3, men stadig aktuel Den blev også indsendt til Kristeligt Dagblad, men returneret)

Sådan er AIDS-epidemien igen og igen blevet kaldt i aviser og andre medier. Men hvorfor blander en præst sig nu i denne debat? Helt konkret skyldes det, at jeg blev udfordret til det af et indslag i TV-avisen for nogen tid siden.

Pest før og nu

Det var en såkaldt "kirkens mand", der anklagede præsterne for ikke at gøre nok i den sag, dvs. ikke oplyste nok om brugen af kondomer! Jeg mindes dog en mig ukendt præst, der blev rost i avisen, fordi han underviste sine konfirmander derom . . . – I et andet indslag den pågældende aften blev det med stærke ord forklaret, hvad alle sagkyndige længe har vidst, men sjældent har turdet sige: at det af økonomiske og andre årsager var en håbløs opgave at hjælpe ret mange af de i øjeblikket 20 mill. og om nogle år 40 mill. smittede med medicinske midler. Kun oplysning kan hjælpe, lød det.

Det mest afgørende – men af frygt aldrig udtalte – svar på hele AIDS-problemet er, at det er meningsløs snak, når man sammenligner f.eks. med Den sorte Død omkring midten af 1300-tallet, for i dag er mennesker selv skyld i "pesten"! Ja, millioner af børn er dog uskyldigt smittede på grund af deres forældres uhæmmede seksuelle fornøjelser! At "oplysning" er det bedste middel mod denne "epidemi" er dog blevet prædikeret uafbrudt i de ca 25 år, den har været – foruden i alle medier også ved et utal af kurser og konferencer.

Troskab – midlet mod AIDS

Men den eneste *belt* sikre oplysning, som kan standse "pesten", har meget få turdet nævne – heller ikke den fornævnte "kirkens mand" i fjernsynet: at den ville standse, hvis mennesker var hinanden tro i deres ægteskab! Det er blot en af de mange af tidens "ukorrekte sandheder", der skal forties. Her gælder den strengeste censur – i såkaldt demokratiske samfund. De præster, som i stedet oplyser deres konfirmander om det 6. bud, der står i vor kirkes salmebog, og med Luthers forklaring dertil, *de* anviser dermed den garanteret mest sikre indsats mod AIDS! Hvortil kan føjes, at de i deres bryllupsprædikener – hvis de tør – kan oplyse om det af Gud indstiftede ægteskabs store herlighed – og stedet for den mest lykkelige seksuelle udfoldelse Men på grund af en moderne "viktorsiansk" snerpethed og forløjethed hos såkaldt "frigjorte" mennesker er det ligefrem forbudt at kalde "epidemien" for en kønssygdom, selv om den i modsætning til andre sygdomme med dette navn kun kan smitte ved seksuel omgang – bortset fra den smitte, smittede mødre pådrager deres børn, eller som overføres ved blodtransfusion! For tidens konventionelle "moral" er det generende at omtale, at denne sygdom har med "kønslivet" at gøre. Det må ikke siges, at "epidemien" standser, hvis mennesker blot seksuelt holder sig til den ene, som man elsker.

I hele debatten møder man også en anden grotesk flugt fra virkeligheden. Samtidig med, at man p.g.a. anden "politisk korrekthed" ikke må tale negativt om Islam, nævner man aldrig, at "epidemien" næsten aldrig forekommer i muslimske lande! Selv om det fremgår med stor tydelighed af de verdenskort over dens udbredelse, der så ofte vises. I disse lande "passer man nemlig på sine kvinder" – med et i dag helt utilstedeligt udtryk. Det holdt man op med andre steder i verden efter den såkaldte "seksuelle revolution" og den påståede "kvindefrigørelse" for godt 30 år siden. Og den moderne kirke vovede ikke at sige, hvad den var sat til, og nøjes med stadig at fungere som "vært" ved tidens fashionable bryllupper uden at turde nævne Guds bud om ægteskabet . . .

Sexrevolutionen – årsag til AIDS

Hertil siger det store flertal af eftersnakkere, at "sådan har mennesker altid båret sig ad, og det nytter ikke at snakke moral". Ja, man fornemmer ligefrem en racistisk undertone: ikke til de sorte i Afrika. Men hvor blev så sexrevolutionen af, når "det altid har været sådan"? Man røber her i hvert fald en stor mangel på faktisk viden! Man har f.eks. ikke læst Kirsten Aukens berømte disputats fra 1953 om kvinders seksuelle adfærd. Her var det i mine øjne mest interessante, at det var det "gammeldags" kristne monogami, der havde overlevet i stor udstrækning. At mange kvinder "begyndte for tidligt" som det er udtrykt, var en gammelkendt historie, men det var i langt de fleste tilfælde med "den ene", som man blev gift med. Til de "frisindedes" skuffelse viste en tilsvarende undersøgelse næsten 30 år

senere (*Karin Garde og Inger Lunde: VOKSNE KVINDER. 1983*) næsten det samme billede, - for det var jo før "revolutionen" og "frigørelsen", der nu for længst er nået til det kristne Afrika.

Disse undersøgelser passer nøje med mine erfaringer som præst dengang. I et ganske almindeligt landsogn var der ingen skilsmisser i 23 år, og der blev kun født et "faderløst" barn - uden for ægteskab - og da græd kvinderne ved dåben. I mine år på et almindeligt "verdsligt" gymnasium fra 1930-33 var "seksuel praksis" ikke engang noget, man hørte rygter om. Det mest "dristige", vi læste, var Knud Sønderbys roman "Midt i en jazztid", der udkom i de år! Selvfølgelig blev der pjanket og danset dengang. Selv sad jeg et år helt ubesværet på samme bæk som en ualmindelig sød pige. Senere kunne man som student have en særdeles lykkelig forlovelsestid i flere år og bagefter opleve ægteskabets fryd og herlighed, hvor det til fælles lykke blev til en hoben børn.

Samme aften så jeg i øvrigt for anden gang den på en måde smukke, men dybt tragiske film "Kærlighedens smerte" Den var totalt blottet for kærlighed - den, der er blevet digtet om i årtusinder. Den handlede kun om parring og endte med selvmord!

Dryp

Abort og Gud

Med indførelsen af fri abort droppede Danmark Gud som skaberen og erstattede ham med demokrati. Fri abort og ateisme ligger i forlængelse af hinanden.

Derfor bør Kristdemokraterne, der dropper modstanden mod fri abort, også droppe ordet "krist" i sit navn og blot kalde sig demokraterne.

En gang var det Danmarks vigtigste parti, for det fastholdt Gud som skaberen og som menneskets herre. Dermed var det med til at holde folket sundt.

I dag er det blevet Danmarks mest overflødige parti, for nu er der ingen forskel på det og alle de andre partier.

Liturgi

Efter i de sidste 5 numre af Re-formatio at have gennemgået messens ordinariet (dvs. de faste led) går René Yde nu over til at gennemgå messens proprium (dvs. de led, der veksler fra messe til messe)

Introitus

Ved René Yde

Den første salme i messen kaldes Indgangssalmen eller Introitus (lat. indgang). Efter en bestemt tradition blev den indført i messen af pave Celestin I (422-432). Kirken havde arvet en skat af salmer og hymner fra Israel i form af salmerne fra Det Gamle Testamente, primært fra Salmernes Bog. I messen valgte man derfor også en af disse salmer til at ledsage den højtidelige procession til alteret ved messens begyndelse. Indgangssalmen blev sunget efter den såkaldte antifonale syngemåde, som kirken havde lånt fra grækerne. Salmen blev indledt med en antifon (gr. anti = modsat, phone = stemme). Det var en kort sætning, som var en slags nøgle til forståelse af salmen. Antifonen var enten et vers af salmen eller et andet bibelvers eller en fri digtning. Derefter blev salmen sunget vekselvis mellem to dele af menighed. (jf. Ef 5,19) Ved salmens slutning indføjede man det såkaldte Lille Gloria: "Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som i begyndelsen, så nu og altid og i al evighed. Amen. Dette skete for at understrege, at disse gamle jødiske salmer i kirken blev sunget til den treenige Guds ære. Derefter gentog man antifonen. Da det i højmiddelalderen blev almindeligt med læste messer og da man nærerede et generelt ønske om at forkorte liturgien, blev det efterhånden skik at udelade det meste af selve salmen og nøjes med det første vers. Dermed mistede liturgien noget af den bibelske lovsangs kraft og styrke. Efter reformationen udskiftede man de bibelske salmer i messen med hymner og sange, der var digtede efter personlig inspiration. Dermed gjorde man messen endnu mindre bibelsk i sit udtryk.

Indgangssalmen er ligesom en ouverture til liturgien, det universelle drama. Den slår tonen an. Den udtrykker den generelle stemning ved messen. Derfor veksler dens indhold meget efter festen eller kirkeårstiden. Den udtrykker enten jubel, tak, bøn, sorg, håb, frygt eller bodfærdighed, alt efter stemningen ved den enkelte messe. Man kunne sige, at indgangssalmen udtrykker messens overordnede tema. Dens funktion i messen er at sætte Guds folk i det rette åndelige humør. Indgangssalmen skal disponere Guds folk til fejringen af dagens mysterium.

Bekendtgørelser

Regin Prenter – 100 år

Markering på Menighedsfakultetet, Århus
onsdag den 7. november 2007

Regin Prenter (1907-1990) gjorde som professor i dogmatik ved Det teologiske Fakultet i Århus fra 1939-1973 ikke bare dette fakultet verdenskendt i disse år (sammen med de tre andre "store" fra den tid: Løgstrup, Sløk og Lindhardt). Han fik med sin teologi også stor betydning for en lang række præster og teologer, heriblandt nogle af dem, der stod bag oprettelsen af Menigheds-fakultetet i Århus i slutningen af 60'erne og begyndelsen af 70'erne. Det er derfor naturligt for menighedsfakultetet at markere hans 100-årsdag.

Bag programmet for denne 100-års markering ligger der, som ved alle den slags markeringer, et ønske om at se tilbage og forstå. Men en 100-års markering kunne meget vel give anledning til en slags genopdagelse af Prenter. Derfor ligger der bag programmet også et ønske om at reflektere over, i hvor høj grad Prenter kan være en lærer for vor tid. Der vil derfor i forbindelse med hver forelæsning være plads til spørgsmål og debat.

10.00 *Velkomst*

10.15-11.30 *Mellem Grundtvig og de missionske. Prenter i det kirkelige landskab*, v. lektor Kurt Larsen, menighedsfakultetet.

11.30-12.00 *Prenter som lærer og menneske*, v. pastor emer. H.O. Okkels, Roager.

12.00 Frokost

12.45-14.00 *Er skabelsen frelsens begyndelse eller . . . ? Forholdet mellem skabelse og frelse hos Prenter*, v. professor Asger Chr. Højlund, Menighedsfakultetet.

15.30 Kaffe

16.00-17.45 *Åbenbaring og modernitet. Er Prenters forståelse af teologien og dens egenart brugbar i dag?* Oplæg og debat ved rektor for Pastoralseminariet i Århus Henning Kjær Thomsen og sognepræst Peter Soes, København.

Deltagelse er gratis. Ved tilmelding til Menighedsfakultetets kontor senest fredag den 2. november kl. 12 vil man kunne få serveret frokost til en pris af 50 kr.

Tebstrup-konventet

Som tidligere vil der også i år blive afholdt et Tebstrup-konvent med messe i Ousted kirke.

Tidspunkt er ikke fastsat endnu, men bliver formentlig først engang i oktober eller november.

Konventet vil begynde med levitmesse i Ousted kirke og i modsætning til tidligere vil der blive drukket kaffe på Restaurant Møllebækken, hvor også foredraget med efterfølgende samtale og aftensmad vil finde sted. Der må påregnes en udgift på 150 – 200 kr. pro persona

Der vil blive sendt indbydelser ud..

Olav Fog

Re-formatio's Forlag

Fås stadig:

Monica Papazu: Det hvileløse hjerte. 298 sider. Kr. 150.

Hans Nielsen: Ideologi eller kultur. 190 sider. 100 kr.

Olav Fog: . . . og blev menneske. 196 sider. 100 kr.

Olav Fog: Udkast til en messens teologi. 36 sider. 40 kr.

Kim Thinggaard: Gudstjenestens liturgi. 224 sider. 150 kr.

Kim Thinggaard: Særlige dage i kirken. 54 sider. 50 kr

Poul Ulsdal: Sigrud Undset. En introduktion. 42 sider. 50 kr

Poul Ulsdal: En vej til højkirkeligheden. 82 sider . 80 kr

Peter Østerby-Jørgensen: . . . i dette dit hus . . . Udvalgte prædikener. 156 sider. 150 kr.

Re-formatio's Forlag. Tebstrup, 8660 Skanderborg. Tlf. 8653 8008.

olavfog@tele2adsl.dk

Fællesskabet KIRKELIG FORNYELSE

Formand

Pastor em. Olav Fog, J.P. Sørensens Vej 30, Tebstrup, 8660 Skanderborg. Tlf. 8653 8008.

Øvrige bestyrelsesmedlemmer

Specialkonsulent, cand. jur. Chr. Ankerstjerne Rønneberg, næstformand, Sdr. Fasanvej 20, 2000 Frederiksberg, tlf. 3645 8404

Pastor Steen Sunesen, forretningsfører, Kalmargade 41 st. tv., 8200 Århus N. tlf. 86108348.

E-post: steen.sunesen@stofanet.dk

Cand. theol. René Møller Yde, bladekspeditionen, Dr. Holsts Vej 46, st. 235, 8230 Åbyhøj, tlf. 8625 9046

Generalsekretær, pastor Henrik Ertner Rasmussen, Kostskolevej 6, 2880 Bagsværd. 4444 2040

Cand. scient et stud. theol. Poul Steenberg, Vanløse Allé 54, 2. th., 2720 Vanløse. tlf.

3535 3016.

Bankforbindelse

BG-BANK, Giro 208-8142. Gaver modtages med tak.

Redaktør af Re-formatio

Pastor em. Olav Fog, J. P. Sørensens Vej 30, 8660 Skanderborg, tlf. 8653 8008

Redaktionsudvalg

Sognepræst Peter Østerby-Jørgensen, Galtrup præstegård, 7950 Erslev, tlf. 9774 1076

Abonnement & medlemskab

Re-formatio koster 175,- kr. årligt i abonnement og løber indtil det opsiges skriftligt. For pensionister koster det kr. 150.

Medlemskab af FKF incl. abonm. 275,- kr. årligt, for pensionister 200,- kr.

Adresseændringer til forretningsføreren.

RE-FORMATIO's Forlag

Pastor em. Olav Fog, J. P. Sørensens Vej 30, 8660 Skanderborg, tlf. 8653 8008. E-post: Olavfog@tele2adsl.dk

RE-FORMATIO

ÅRGANG 49

August 2007 Nr. 2

Redaktionelt: Højkirkelighedens dilemma.....	34
Prædiken: Terje Tønnesen: Ind i det kosmiske offers herlighed.....	36
Dryp: Religionskritik	40
Nadver: Regin Prenter: Var Luther katolsk i sin altergangspraksis?	41
Læst: Asger Højlund: Bidrag til Kristologien v. Erik Bennetzen	46
Formandstale: Olav Fog: Lidt om kristen moral.....	48
Kirken i verden: Hansjürgen Knoche (internet): Rom søger nye veje for rettroende anglikanere og lutheranere.....	54
Moral: Poul Ulsdal: Den værste pest i jordens historie.....	58
Dryp: Abort og Gud	60
Liturgi: René Yde: Introitus	61
Bekendtgørelser: Regin Prenter 100 år – 7. nov. 2007	62
Bekendtgørelser: Tebstrup-konventet	63